

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Adami Contzen E Societate Iesv, SS. Theol. Doct.
Commentaria In Qvatvor Sancta Iesv Christi Evangelia**

Contzen, Adam

Coloniæ Agrippinæ, M.DC.XXVI

Quæstio 2. Quomodo adorabat?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82999](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82999)

gelista. Totum hoc caput diuersis diebus ieiunii, aut ante ieiunium apud Syros in Ecclesia legebatur. Initio enim haberetur, *Lectio ad vesperam Dominice secunda ieiunii*, & ad vers. 14. *Lectio ad Syro textu oblationem septimanae precedentis ieiunium*. & ad vers. 23. *Ad vesperam Dominicae tertiae ieiunii*. Quae ieiunium cum in titulis testamenti Syriaci, tam apud Witmanstadium, quam in Regiis, & Complutensibus Bibliis habeantur, sitque in Syriacis Ecclesiis quotid. anus vsus, & ieiunii Ecclesiastici consuetudinem probant; & sectarios illius disciplinae insectatores, prisco more, & lege confutant. Cum dicit Christum descendisse de monte, non connectit haec cum concionibus, sed cum illis quae cap. 4. dixerat de miraculis factis, nunc doctrinae subiicit necessariam à miraculis confirmationem. Noua enim dicenti non creditur, nisi & mira facienti. Vt pseudoprophetae omnis occasio praecidatur; itaque hos fructus doctrinae, miraculorumque & morum Euangelista proponere instituit, vt appareat, vnde autoritas diuina Euangelio sit quaesita.

VERSUS I.

Cum autem descendisset de monte secuta sunt eum turba multa: Et ecce leprosus veniens, adorabat eum, dicens, Domine, si vis, potes me mundare.

QVÆSTIO I.

Quomodo plenus lepra?

§.1. Si totus lepra oblitus fuit, vt Luc. 5. 15. *plenus lepra*, non fuisse imundum quidam censent: nam Leuit. 13. 12. sin autem effluerit, vt omnia complectatur, negat scriptura imundum. Barradius lib. 8. cap. 2. de leuiore lepra, sine scabie ista interpretatur. Tota controuersia ad Leuiticum pertinet. Huc itaque non est accersenda. Plenus lepra dicitur, qui Leuit. 13. 9. describitur. *Plaga lepra, &c.*

Plenus dici potest, non quia omnia omnino sine vilo interstitio infecta fuerint, sed quia per totum corpus sparsae maculae: ita plenus vlcerebus Lazarus, nec tamen nulla penitus parte sine vlere fuit. Ita atria pleniorum, campos plenos floribus dicimus. Lepra ipsi tum plena dicitur, cum per omnia seuit, vt variolae, alique morbi qui sparguntur. Seneca lib. 3. c. 4. quæst. natur. Pædam vocat cutis ex albo varietatem, aut s. v. riligio dicitur. Herod. in Clito. vocat *λεπροει* albam. In Iudæa frequens erat. Hinc fabula apud Tacitum lib. 5. historiae, de Iudæis ex Aegypto, ob lepram pulsus, ab Elephantis, si nonnulli ditingunt, verum lepra nomine omnia illa complectimur.

QVÆSTIO II.

Quomodo adorabat?

§.1. Magna prorsus humilitate & affectu. Marci 4. genu flexo *προσκύνησεν αὐτῷ*. & Luc. 5. 12. *καὶ προσελθὼν αὐτῷ καὶ προσκύνησεν αὐτῷ*.

Adorat velut Deum, vt etiam Tossanus fateri cogitur, & religiose, inquit, *adorat eum, quem oculis tanquam Deum, vultu intuetur*. Totum Christum aut obiectum adorationis, licet confusa sit Deitas, quæ distinctio, quando vlti fuerit, à nobis adferetur. Hic constat, nec humanitatem separatim adoratam, & cultum religionis in diuinitatem natura sua tendentem, ad humanitatem non nisi improprie, & ob coniunctionem cum hypostasi diuina pertinuisse.

Egregie Athanasius hanc leprosi orationem perpendit: *Quis igitur tam decor est, vt Domino ita loquatur; abesse à corpore, vt te adorem? aut quis ita impius est, vt cum Iudæi propter corpus dicat ei: cur tu cum homo sis Deum te facis? Atqui non istiusmodi moribus leprosus erat: adorabat enim Dominum in corpore, cumque Deum esse persentiebat his verbis dicens, Domine, si vis, potes me mundare. Neque ob carnis arbitratu esse creaturam Dei verbum, neque quia verbum erat opifex rerum, carnem pro nihilo habuit, quam in-*

ditus erat; sed vt in re creata, creatorem subsistentem adorabat, idoque mandatum est.

QVÆSTIO III.

An hoc miraculo diuinitas Christi probetur?

§.1. Miracula diuinitatem Christi maxime ostendunt. Non enim modo propria virtute illi fecit, sed aliis quoque faciend. potestatem concessit. Christum propria virtute fecisse constat Matth. 9. 6. & 7. Hier. v. 13. & 15. item 6. 9. v. 28. 29.

Potestatem dat Matth. 10. & Luc. vlt. obicit Christoph. Oltorodius Samosatenianus in Instit. Christianae religionis. [Si Christus, inquit, ideo verus esset Deus, quia mirac. lap. traiecit, sequeretur etiam omnes quotquot vnquam miracula ediderunt, vnum illum & æternum Deum esse. Hoc autem quia manifeste falsum sit, liquet do quoque inde constare, verba Psalmi à Trinitati non recte intelligi, quippe quorum sensus sit non quod nemo miracula edere possit, praeter vnum illum ac verum Deum, sed quod omnia vera miracula à solo Deo proficiantur, & ille solus potentiam à seipso habeat eiusmodi miracula patiendi. Ac proinde si quis ex miraculis Christi, diuinam in Christo naturam probare vellet, eum demonstrare oportet, Christum à seipso potentiam illa patiendi habuisse. Quod autem nihil à seipso fecerit, aut etiam facere potuerit, Christum ipsum de se verbis dilecti testari Ioh. 5. v. 19. & 30. ac proinde Christum nulla miracula à seipso, id est, propria virtute, sed patrem illa omnia per ipsum patrallè Act. 2. v. 22.]

Respondeo, Socinum quidem Oltorodii patriarchae in Christo aliam vim faciendi miracula agnouisse. lib. de Christo inuocando pag. 72. & 73. Apostolorum quoque in eo potissimum diuersa à Christi potestate fuit, quod ipse virtute patris in se manente res fecit & facit, illi vero virtute quidem eadem, sed non in ipsis, verum in Christo residente faciebant, in cuius nomine operabantur. Idque multis probat & concludit. Ex quibus praeter multa alia quæ adferri possunt apparet, Christum potestatem in seipso habuisse ea faciendi, quæ faciebat, quantumuis admiranda opera, atque vt d. cederetur voluisse. Et paulo post. Ex quibus manifestum sit, inquit, virtutem, quæ miracula ab Apostolis fiebant, non in ipsis Apostolis fuisse, sed in nomine & potestate Iesu Christi omnia facta fuisse.

Molinaus putat hoc miraculum ab eo Marci 4. differe, verum ratio etsi aliqua apparet, nullo tamen modo firma est. Cum vero Christus propria virtute, & voluntatis nutu, ordinem rerum à Deo constitutum mutare potuerit, quod nec Angelis nec Dæmonibus concessum est, sed Deo soli creatori, qui facit mirabilia magna solus, Psal. 71. 18. Dubitare non possumus Deum esse: verum postea pluribus.

QVÆSTIO IV.

An in Domini voluntate constituerit sanitatem?

§.1. Magnam Domini potentiam agnoscit leprosus; vt si vel i, mundare possit. S. Athanasius, contra

N 4

Art 2